

De Heer en Mevrouw Van Praet hebben de eer U aan te kondigen...
maar: Die te wijd gaapt, verstuikt de mond..

Proeve van taalbeschouwing op huwelijksaankondigingen.

Huwelijksaankondigingen bieden boeiend materiaal voor een taalbeschouwelijke operatie. Zie hier enkele ervaringen.

Elke leerling brengt een aantal huwelijksaankondigingen mee. (ik breng er zelf ook mee). Het materiaal wordt vergeleken. De leerlingen proberen de kaarten te rangschikken naar uitzicht, stijl, taal.. Nu blijkt dat het grootste stapeltje bestaat uit witte kaarten (los of gevouwen) met daarop een koets, een autootje, een bruidspaar, een harp, ringen, telkens met goudopdruk. Waarom juist dit soort onderwerpen, vragen wij ons af? De aankondigingen luiden bovendien haast alle eender:

bv. "De Heer en Mevrouw Van Praet hebben de eer (soms ook het genoegen of zelfs allebei) U het huwelijk aan te kondigen van hun zoon Danny met Mejuffrouw Virginie De Smaele."

Met behulp van woordenboeken zoeken wij op met welke betekenissen o.a. de woorden "heer", "mevrouw", "eer", "genoegen", "aankondigen" enz. geladen zijn en gaan na wat er dus eigenlijk staat. Er wordt op deze taaluitingen ook substitutie toegepast. Gebruikte woorden worden o.m. vervangen door verklaringen uit het woordenboek.

Enige vragen liggen dan voor de hand.

Waarom kiezen veel mensen dit soort huwelijksaankondigingen? (norm?-het hoort zo?- statussymbool? gemakzucht? gebrek aan ideeën?)

Wat voor mensen gaan er achter deze aankondigingen schuil? Van welke levensvisie, mentaliteit zijn deze aankondigingen een teken, een uiting? Doorlopend vurige gesprekken.

Een klein stapeltje "ongewone" huwelijksaankondigingen ligt nog te wachten. Kaarten van allerlei formaat, met foto's, zelf getekende ontwerpen, ondeugende of poëtische teksten enz...

Ze worden even grondig geanalyseerd en besproken als de traditionele aankondigingen.

Bij dit alles slaan we ook eens het boek "Etiquette" open. (B. Nieskens-Isphording, Universiteit voor zelfstudie, 's Gravenhage). Dit op het hoofdstuk "Huwelijk", rubriek "Aankondigingen" (p. 255-257). Hierin staat immers precies hoe het moet.. Vooral het besluit is interessant en biedt - vooral na al wat we reeds gedaan hebben - veel stof tot discussie:

"Sommige bruidsparen vinden deze vorm saai, en doen het liever anders. Zij kiezen een kaart uit die hen aanstaat en schrijven zelf een tekstje. Het kan, maar het is niet de beste manier."

Het blijft hier niet bij. Enkele leerlingen gaan ook 's een drukker "lastig vallen". (De leerlingen zouden ook een schriftelijke enquête aan een aantal drukkers kunnen richten.)

Ze vragen de drukker uit over de huwelijksaankondigingen.

Welke ontwerpen worden het meest gevraagd? Waarom? Beïnvloedt de drukker de koper in een bepaalde richting? Komen klanten vaak met eigen ideeën af? Prijzen? Komen jonge mensen meestal alleen of zijn er ook ouders bij? Ontwerpt de drukker ook zelf of waar komen de ontwerpen vandaan? enz..

Natuurlijk zouden ook familieleden en kennissen kunnen geïnterviewd worden.

Daarna geven de leerlingen duidelijk hun persoonlijke mening over de aankondigingsmogelijkheden en motiveren ze ook. (kan mond. en schrift.)

Hierbij aansluitend, krijgen de leerlingen nog andere opdrachten toegeschoven.

Enkele groepjes buigen zich over volgende spreuken en gezegden:

- Oude schepen blijven aan wal.
- Daar is geen potje of daar past een scheelken op.
- Die gaarne zijn huis verkoopt, versiert zijn gevel.
- Eerst lokkebrood, dan stokkebrood.
- Stil en bestendig, maar knepen inwendig.
- Hij komt niet om 't huidje, maar om het duitje.
- Men kan de kat niet van het spek houden als zij er de smaak van beet heeft.
- Die te wijd gaapt, verstuikt de mond.

De leerlingen onderzoeken in groep wat deze spreuken kunnen betekenen en of er tussen deze acht één verband bestaat. Het substitutie-trucje laat hen toe prettig en vrij met de spreuken te spelen:

bv. - Oude paarden blijven op stal.

- Daar is geen gleufje of daar past een briefje in.

- Daar is geen mondje of daar past een zoentje op.

- Eerst een zoen, daarna de poen.

- Men kan de vlieg niet van de suiker houden, als zij er de smaak van beet heeft.

- Die te wijd zoent, verstuikt zijn kaaksbeenderen.

Enkele andere groepjes verdiepen zich in liefdesgedichten van P.Rodenco, J.Hanlo, H.De Coninck, A.Morriën ..(mogelijkheden genoeg).

Onderzoek vorm-inhoud (zonder in klein, vitterig literair gedoe te vervallen). Intuïtief peilen naar betekenissen van beelden. Maken van associaties. Vergelijken van de gedichten.enz.

In m'n achterhoofd had ik o.m. de bedoeling de leerlingen via deze spreuken en deze poëzie enige inspiratie aan de hand te doen voor het opstellen van meer originele, meer persoonlijke huwelijksaankondigingen.

Als afrondende opdracht tenslotte proberen de leerlingen zelf hun "eigen" huwelijk aan te kondigen. Een **tekenlerares**, die daartoe bereid is, zou de leerlingen tot originele ontwerpen kunnen stimuleren. Samenwerking met een ~~leeraar~~ godsdienst of zedenleer - voor uitdieping huwelijksthematiek - lijkt mij ook de moeite.

In een gelijkaardige lessencyclus als deze kan je natuurlijk ook geboorte-kaartjes en doodsbrieven behandelen.(enz.enz.)

Tot zover deze taalbeschouwelijke pogingen ondernomen door de leerlingen van het R.I.T.O.(2 Secr.Talen) te Dendermonde, onder het nog te weinig ziend oog van

Anne Smits